

Župan v Srbii kmet imenovan, me popraša: „Mrsiš gospodine?“ „Mrsim!“ — odgovorim. „Idi kuči, nabavi ručak“ — zapové svojemu slugu.

Ko sem ubitega zagledal, me obide groza. Na obeh piščalih mu je bila koža in meso do gladke kosti ostrgana, ravno tako na obeh rokah in na prsni kosti. Podplati in drugi deli nog so bili vsi v mehurjih. Po truplu, posebno po glavi in križu so bile velike zamodrele lise. Koliko je revež trpel, predno je umrl! Čepinja (glava) je bila počena. Ko možgane pregledujem, zakriči eden brkastih seljakov: „Bračo! sada znam, zašto nam treba toliko rakije in vina! Evo, kako velik je mozag (možgani) in koliko rup (lukinj) ima v njem! Zato mi treba, kadkad po čitavu (celo) oku (bokal) rakije in više, dok osetim, da je mozag pun!“ Jaz se taki modrosti tiho zasmejam; njegovi sovaščani pa govoré: Pravo imaš, sada znamo, zašto čovek može toliko rakije, da podnese!“ Slezina (vranica) je bila vsa zdrobljena, zato je bil trebuh mrtvega poln krvi.

Po dovršenem delu grem k županu. Ručak je bil že gotov. Šest lepih brkastih mož se vsede na tla in donaša se jim skleda za skledo, fižon za fižonom, zelje za zeljem in krompirom. Ponižno so se prekrizovali, Boga hvalili, drug drugemu lepo nazdravljali, in čaša rakije je šla iz rok v roke. „Pijmo bračo! mozak nam je velik“ — so se veselo šalili. Meni so prinesli dobrega črnega vina in v skledi kokoš pečeno, kateri nogo za nogo, kost za kostjo z rokama odtrgam in z zobmi po narodnem običaju lepo oglojem. Česar nisem pojedel, mi župan v torbo nabaše, kajti post božičen je bil; zato mi pravi: „ako ti neuzmeš, gospodine, moram da izbacim!“

Zdaj sem šel k prvemu kmetu, kjer sem zjutraj bil, kakor sem mu obljubil na slavo, kjer je vse polno ljudi iz vse vasi bilo; al nisem se mogel muditi, kajti noč se je bližala; popijem tedaj samo čašo vina in gazda sname pečeno kokoš z ražna in jo potlači v mojo torbo. „Evo ti večerju gospodine“ — govori. Jaz vzamem ponudo, drugače bi se mu bil grozno zameril.

To vam pripovedujem, da vidite, kako je narod srbski dober, priljuden in vesel, da je veselje. Se vé, človek se mora ž njim v besedo spustiti; če se drži modro kakor uš na trti, ga nihče ne pogleda. Al narod ni samo dober, vesel in priljuden, tudi pobožen je in svoji veri do smrti zvest. Puška, gajda, dudla, kola in handžar so njegova radost in veselje, se ve, da tudi čaša rakije ali vina. S svojo priljudnostjo in pobožnostjo pa prekosí vse evropejske narode. On vsakega lepo nagovori in lepo pozdravi: „Dobro jutro!“ „Pomozi Bog!“ „Kako si?“ In če te sreča, in hoče zvedeti, kam da greš, te ne bo vprašal: „kud ideš?“ (kam greš?), ampak lepo pobožno: „Ako Bog dá?“ in na te besede se mu odgovori kam. Šrbin vse v imenu Božjem počne in za vsako reč Boga hvali in se križa. Tudi ako gré v boj, se prekriža, se v imenu Boga bíje in v imenu Boga svojo junaško kri preliva. — Da, Bog me! v zobe bi mu plunil, ko bi mi kdo rekel, da je Šrbin surov divjak. (Dal. prih.)

Slovstvo.

Tretji zvezek „Čitavnice.“

Kadar se bo število „Čitavničinih“ bravcev ustanovilo, bo morebiti mogoče tudi ustanoviti čas rednega izhajanja „Čitavnice“, obseg njen, ceno itd. Vrli rodoljubi, ki jo želijo vsaki mesec, naj še toraj malo potrpijo; morebiti bo že druga knjiga „Čitavnice“ redoma izhajala; olajšati pa sem mislil kupovanje „Čitavnice“ s tem, da sem sitno naročilo po krajcarjih spremenil v samo oglasilo, da sem zvezke sloven-

skim čitavnicam poslal, da sem jih knjigotržcem izročil, da se častiti bravci lahko pri svojem navadnem knjigotržcu oglasijo ter pri njem zvezke lahko dobivajo; zato prosim naše slovenske knjigotržce, ki še „Čitavnice“ dobili niso, da se pri meni oglasijo, koliko zvezkov I. in II. vezka jim naj pošljem v razprodajo; dobivajo navadne procenete od skupljenih knjig. Ob enem prosim slavne slovenske čitavnice, ki se še pri meni po prejetji I. zvezka niso oglasile, da mi razun 2—3 iztisov I. vezka vse ostale z naročniki in denarjem vred pošljejo, ker bi že rad te dni začel s tiskom III. zvezka.

Herbersdorf 4. majnika 1865. Ivan Gršak.

* *Zemljepis za spodnje gimnazije in realke*, ki ga je v slovenskem jeziku spisal g. Ivan Jesenko, se bo te dni začel tiskati v Gorici. — Tako se „Novicam“ piše iz Gorice. Gospod Jesenko, Kranjec iz Polján, izprašan za zemljepisni in zgodovinski uk na gimnazijah in zemljepisja jako vešč, je zdaj suplent v Gorici, učeč tudi slovenščino na goriški gimnazii.

* 4. zvezek mnogocenjenih Lukšičevih „*Slavische Blätter*“ je prišel ravnokar na svetlo. Poln je zopet mične tvarine, ktera instranskemu svetu kaže slovanske običaje, stovansko delovanje, slovansko zmožnost. Tudi ta zvezek je naša genialna pisateljica gospá Luíza Pesjakova obdarovala z izvrstnim svobodnim prevodom Prešernovega „Orglarja.“ Hvaležni smo ji, da njena lira našega slovenskega klasika naznanja svetu.

* „*Die Zukunft*“ je zdaj edini politični nemški časnik v Beču, ki zastopa slovanske interese, kar je „Ost und West“ zadela britka osoda, da je nehal. Izdatelj časnika „Zukunft“ gosp. Juli pl. Delpiny oklicuje v 17. listu, da po pogodbi z gosp. Sandičem prejema naročniki minulega „Ost und Westa“ od 6. dne tega meseca časnik „Zukunft.“ Izdatelj njen za trdno pričakuje, da se bojo avstrijski Slovani tega zdaj edinega nemškega političnega časnika v stolnem mestu prav živo poprijeli in mu po takem pomogli, da more čedalje bolj spolnovati nalogo svojo in da tako naposled doseže svoj cilj in konec in se iz tedenika premeni v dnevnik. Ker vsi Slovani in tudi mi Slovenci res potrebujemo časnikov, kateri nasproti Nemcem in Madjarom se v nemškem jeziku bojujejo za pravice avstrijskih Slovanov, gotovo ne bojo Slovenci, nemškega jezika zmožni, „Zukunft-i“ odrekli svoje podpore. Naročiti se more za vsaki mesec posebej za 1 gold.

Dopisi.

Iz Savinske doline na Štaj. B. W. — Naznanile ste drage „Novice“ unidan strašno nesrečo, ki je zadéla s požarom Admont in mu za več milijonov škode učinila; povejte svojim bravcem tudi to, da 26. dne u. m. je ogenj v Braslovcah veliko škodo naredil in segel tudi na cerkveni stolp. Hvalevrednemu obnašanju na pomoč priteklih ljudi in peterim gasilnicam, potem pa še posebno županu Št. Pavelškem gosp. Antonu Švabu, gosp. Fr. Vedeniku in njegovemu sinu Filipu tudi iz Št. Pavla, gré hvala, da so ubranili še večo nesrečo.

Iz kranjskega Gorenskega — se piše „Triglav-u“, da te dni 40 Gorencev zapusti svojo domovino, ki se preselijo v Ameriko. To niso ne politični sanjavci ne romantični klateži, ampak pridni Gorenci so, ktere nadloga sili, da zapustijo domovino. (Danes 9. maja opoldne je 51 osób, možkih in žensk z otroci, po železnici iz Ljubljane odrinilo v Ameriko. Joka je bilo veliko.)